

 Kraków

JACEK MAJCHROWSKI
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
ZAPRASZA

EGZEMPLARZ
BEZPŁATNY

WOKÓŁ SZOPKI
ALL AROUND NATIVITY SCENES

SPACEREM PO KRAKOWIE

3.12.2020 - 2.02.2021

SPACEROWNIK

KRAKOWSKIE BIURO FESTIWALOWE ORAZ
MUZEUM KRAKOWA - INSTYTUCJE KULTURY MIASTA KRAKOWA

Szanowni Państwo,

**W imieniu Miasta Kraków, KBF
oraz Muzeum Krakowa
już po raz szósty zapraszamy
Państwa na spacer Wokół Szopki.**

Tym razem kanwą opowieści o wspaniałej tradycji szopkarstwa jest wędrówka szlakiem krakowskich poetów: od autora *Wesela*, poprzez twórców słynnych kabaretów XX wieku, krakowskich bardów i noblistów, po *enfant terrible* polskiej poezji Marcina Świetlickiego... Na przekór wszystkim trudnościom, troskom i ograniczeniom, które przyniósł nam rok 2020, zainspirowani wyobraźnią krakowskich szopkarzy oraz dziełami literatów - otwieramy „Jarmark cudów”.

Doroczne spotkanie Wokół Szopki dopełnia zawsze wizyta w Celestacie na wystawie Konkursu Szopek Krakowskich, który tym razem musiał odbyć się w wyjątkowych warunkach. W pierwszy czwartek grudnia nie mogliśmy zobaczyć szopek pod pomnikiem Mickiewicza, nie odbył się też tradycyjny pochód szopkarzy z ich pracami do Celestatu. Konkurs i ogłoszenie laureatów zostały przez Muzeum Krakowa zorganizowane online.

Miejmy nadzieję, że nagrodzone w 2020 roku szopki będziemy jednak mogli podziwiać nie tylko wirtualnie, ale i na wystawie. A na pewno...

**Po cichu
po wielkiemu cichu
idu sobie ku miastu na zwiadu
idu i patrz**

**Na ulicach cichosza
na chodnikach cichosza
nie ma Mickiewicza
i nie ma Miłosza**

...wybierzmy się na spacer po Krakowie - być może nie jest tam tak cicho i pusto, jak mogłoby się nam zdawać?

Organizatorzy

Szopkowy elementarz

1

SCENA CENTRALNA

zazwyczaj na drugiej kondygnacji.
Przedstawia model rodziny 2 plus 1
(szopka nie jest neutralna światopoglądowo).

2

RAMA GŁÓWNA
miejsce na scenkę figuralną,
pozostałość po dawnej
szopce jasełkowej.

3

KAPLICA ZYGMUNTOWSKA
czołowa reprezentantka
renesansu w szopce
krakowskiej.

4

LAJKONIK
zwierzyniecki celebryta,
prywatnie kolega
wielu szopkarzy.

5

PAN TWARDOWSKI mistrz
sztuk czarnoksiężskich i jazdy
na kogucie, znacząco
wzmacnia magiczny poten-
cjał szopki.

6

SMOCZA JAMA
z niej wylania się groźny
dla mieszczan smok(g).

7

LATYKI
w nich akcent współczesny,
na przykład liczba
jubileuszowego konkursu
szopiek.

8

FLAGI
biało-czerwone lub krakow-
skie, od pewnego
czasu w tercycie z grana-
tów z gwiazdami.

9

HERB KRAKOWA
jeżeli ktoś miałby
wątpliwości co do
rodowodu szopki.

10

POLSKI ORZEŁ
wierzył szopki krakowskie,
nawet gdy Polski nie było na
mapach.

11

RÓŻNE KULE I BANIE
połączone lub w innym
kolorze,
nie wiadomo po co.

12

ŚWIATŁA
w ostatnich latach ledowe,
bo szopka nie odcina się od
postępu technicznego.

13

**KRAKOWIAK
I KRAKOWIANKA**
on romantyczny, ona
rozważna, ale kręcąc się
razem w koło.

14

TRĘBACZ
ten w szopce oszczędzony
przez tatarską strzałę.

15

SCHODY
miejsce na figurki szopkowych bohaterów drugoplanowych:
Tadeusza Kościuszki, Józefa Piłsudskiego, Piotra Skrzyneckiego,
Anny Szalapak, Jerzego Urbana, Lecha Wałęsy,
Jacka Majchrowskiego, św. Stanisława, według uznania szopkarza.

16

OTOCZENIE
nieznośna i tajemnicza
rzeczywistość
krakowska.

17

WIEŻE
hejnalnica, ratuszowa,
Lubranka, Zegarowa,
Zygmuntowska. Szopkarz
szuka inspiracji, bujając
wysoko w obłokach.

18

ELEKTRYKA
schowana w środku,
zagadka dla fachowca.
**UWAGA,
WYSOKIE NAPIĘCIE!**

19

OKNA
nawiązują do krakowskich
witraży. Wiele cukierków
zostało zjedzonych, aby
zdobyć do nich budulec.

20

ZEGAR
krakowski, czyli zwykle
się nie spieszy.
Bo ma blisko.

Jarmark cudów

Szlakiem poetów krakowskich

Spacer zaczynamy w Antykwariacie Abecadło (ul. Kościuszki 18), gdzie znajdziemy książki i tomiki poezji krakowskich autorów, którzy będą nam towarzyszyć w dalszej wędrówce. Natkniemy się tu na szopkę Piotra Michalczyka, w której twórca umieścił postać Piotra Skrzyneckiego, założyciela Piwnicy pod Baranami, oraz scenę chocholego tańca z *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego (w 2021 roku świętujemy 120. rocznicę prapremie-dramatu) (1).

Ulicą Kościuszki podążamy w kierunku centrum miasta, a tam gdzieś Marcin Świetlicki pisze *Pierwszy wiersz*:

**Robię to na strychu, blisko nieba. Na dole szron.
Plastikowe żołnierzyki wnoszą okrzyki bojowe.
Walczą w tym szronie z pająkiem, skorkiem i mu-
chą. Nie zwyciężą. Ich światy nie stykają się. Ale to
na dole. Tu stykają się wszystkie światy.**

Bronisław Pięćnik, szopkarz, pewnie też „blisko nieba”, klei makietę pod kolejną szopkę. Mijając Jubilat, możemy zobaczyć jego dzieło z 2000 roku, które upamiętnia 1000-lecie chrztu Polski oraz postaci Kopernika i Jana Pawła II (2). Skręcamy w ulicę Powiśle, a następnie ulicą Podzamcze okrążamy Wawel i poznajemy:

**Miasto po którym chodził dzwonnik nim zrobił
dziurę w niebie**

**i piekarz - którego uniosły dwa
anioły z pyłkowej mąki**

i kowal - któremu ogień służył do mszy w kuźni

**i zegarmistrz - co na swój spo-
sób doglądał wieczności**

i aptekarz dozujący trucizn

i hycel w którego chłopcy rzucali kamieniami

**i śmieciarz - ten uważny czytel-
nik przemijających wartości**

wreszcie wszyscy bez których ulice

byłyby jak rzeki bez wody

murarze kupcy artyści

i sędziowie omylni jak ślepy w strzelnicy
(*Topografia cienia*)

Takim widział Kraków Tadeusz Śliwiak. Nie tylko on lubił po nim spacerować, wspominać i obserwować przechadzających się ulicami ludzi. Anna Świrszczyńska tak przywoływała marsze swojego ojca:

**Osiemdziesięcioletnie nogi
Niosą go co dzień na Wawel.
Musi co dzień sprawdzić,
czy Wawel nie zniknął w nocy.**
(Ojciec w Krakowie)

I nas nogi niosą pod Wawel. Docieramy na plac ojca A. Studzińskiego pod kościół św. Idziego, gdzie znalazła się szopka Dariusza Czyża z elementami wzorowanymi m.in. na architekturze Wawelu oraz postaciami mężów stanu i świętych, przypominająca o odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku **(3)**. Wawel jako kołębka polskości utrwalił się w wyobraźni Stanisława Wyspiańskiego:

**U stóp Wawelu miał ojciec pracownię,
wielką izbę białą wysklepioną,
żyjącą figur zmarłych wielkim tłumem;
tam chłopiec mały chodziłem, co czułem,
to później w kształty mej sztuki zakułem.**
([U stóp Wawelu miał ojciec pracownię])

W szopce krakowskiej spotykają się różne światy: architektura miasta, jego bohaterowie i symbole, wydarzenie narodzin Boga oraz ciepło i radość rodzinna.

**Matka umyła podłogę,
ojciec zapala choinkę.**

[...]

Za oknem noc i mróz, i strach.

Jak dobrze, że jesteśmy we troje.

(Anna Świrszczyńska, Wigilia we troje)

Kierujemy się ulicą Grodzką ku Rynkowi Głównemu, po drodze w restauracji Fiorentina (nr 63) zobaczymy szopkę Rozalii ze słynnego rodu Malików. Dzieło, wykonane jeszcze dłońmi dziewczynki, przedstawia bożonarodzenieową scenę i muzykujące anioły (4).

Na placu św. Marii Magdaleny znalazła się szopka Krystyna Wolnego inspirowana architekturą katedry wawelskiej, kościołów Mariackiego, św. Andrzeja i św. Wojciecha czy Bramy Floriańskiej (5).

Zboczmy nieco, by przy ulicy Kanoniczej (nr 7) minąć siedzibę Stowarzyszenia Pisarzy Polskich - miejsce ważnych dyskusji literackich od 1989 roku, a przy Poselskiej (nr 10) - jedno z kilku miejsc zamieszkania Wyspiańskiego. Wróćmy na ulicę Grodzką - na skrzyżowaniu z placem Wszystkich Świętych znajduje się pawilon nazwany imieniem tego malarza, poety, człowieka teatru, a przy nim - szopka Katarzyny Rackiej. Dostrzeżemy w niej elementy architektury pobliskich kościołów: św. Andrzeja czy oo. Dominikanów (6).

Ulicą Franciszkańską zmierzamy do budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po drodze możemy odwiedzić hotel

AUTOR SZOPKI:
Krzysztof Dębski
1994

Radisson Blu (ul. Straszewskiego 17). Znajdują się tam dwie szopki: dziecięca, „polityczna” Barbary Hopkowicz - z Leszkiem Balcerowiczem, ministrem finansów oraz smokiem wawelskim dzierżącym ustawę o obniżeniu podatków, a także muzyczna - z muzykującymi aniołami i Ignacym Janem Paderewskim przy fortepianie, dzieło Stanisława Malika (7).

Zbaczając w ulicę Wiślną, natrafimy na siedzibę „Tygodnika Powszechnego” (nr 11), z którym związanych było wielu krakowskich poetów, m.in. Czesław Miłosz, Wisława Szymborska czy Marcin Świetlicki. Skręcając w lewo w ulicę Gołębią, minimy Wydział Polonistyki UJ - to tu kształcił się m.in. Karol Wojtyła, bohater wielu szopek krakowskich jako papież Jan Paweł II. Docieramy na plac przed Collegium Novum UJ do szopki Katarzyny Rackiej dokumentującej 650-lecie Uniwersytetu z 2014 roku oraz kanonizację Jana Pawła II w roku 2018 (8).

Kierujemy się Plantami, ku Głównej Księgarni Naukowej (ul. Podwale 6) - tam znalazła się tradycyjna szopka Mariana Więcka (9). Zaopatrzeni w zakupiony tomik poezji skręcamy w ulicę Krupniczą, gdzie w domu pod nr. 26 urodził się Wyspiański, a pod nr. 22 w latach 1945-1995 mieścił się Dom Literatów Związku Literatów Polskich (później - Stowarzyszenia Pisarzy Polskich). Tu mieszkali Tadeusz Peiper, Wisława Szymborska, Sławomir Mrożek, Tadeusz Różewicz, Konstanty Ildefons Gałczyński, Jerzy Andrzejewski, Halina Poświatowska,

Anna Świrszczyńska, Maciej Słomczyński, Ewa Lipska, Tadeusz Śliwiak, Adam Ziemanin... To gdzieś tutaj Szymborska projektowała świat na nowo:

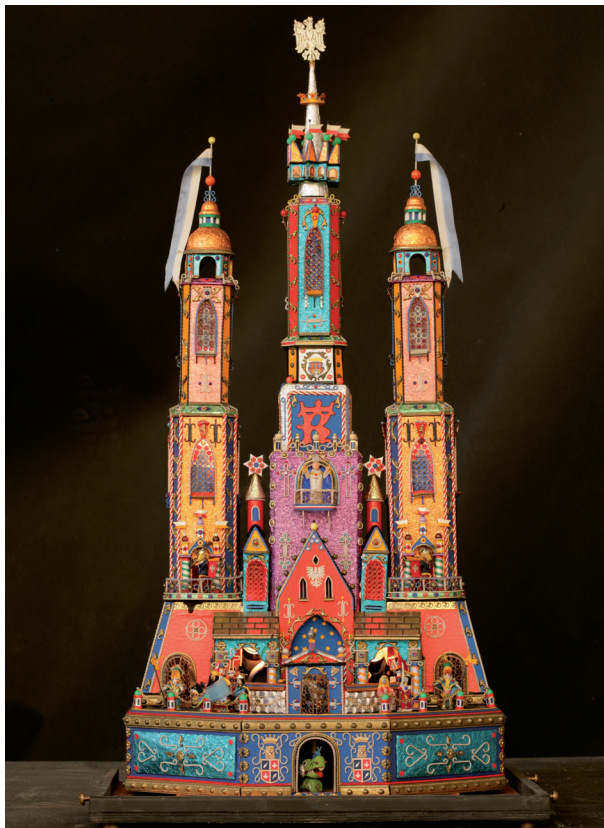
**Obmyślam świat, wydanie drugie,
wydanie drugie, poprawione,
idiotom na śmiech,
melancholikom na płacz,
łysym na grzebień,
psom na buty.
(Obmyślam świat)**

I my obmyślamy, spacerując po Plantach, gdzie u wylotu ulicy Szewskiej trafiamy na szopkę Pawła Nawały z centralnie umieszczonym żółbkim i Świętą Rodziną oraz herbem Krakowa po drugiej stronie (10). Naprzeciwko - Teatr Bagatela, który po II wojnie światowej działał jako Teatr dla Dzieci „Wesoła Gromadka”, a od roku 1948 jako Państwowy Teatr Młodego Widza. Anna Świrszczyńska po przeprowadzce z Warszawy do Krakowa pracowała tutaj przez cztery sezony jako kierownik literacki.

Młodzi widzowie w czasie świątecznym mogli oglądać jeszcze jeden teatr - ten dziejący się w szopce. A jakie teatrzyki przygotowali dla nas kolejni szopkarze? W Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie (ul. Dunajewskiego 7) przedstawienie daje Roman Sochacki. W rolach głównych: Tadeusz Kościuszko, chłopci z kosami, Żyd, diabeł, śmierć, turoń, Lajkonik i włóczkowie z jego orszaku, muzykanci, Święta Rodzina, Trzej Królowie, postaci z Piwnicy pod Baranami, a także sam szopkarz-reżyser (11).

AUTOR SZOPKI:
Stanisław Paczyński
1991

AUTOR SZOPKI:
Kazimierz Stopiński
1981

Cofnijmy się na plac Szczepański - tam zachwyca szopka wykonana przez rodzinę Markowskich, a inspirowana pracą Ezenekierów sprzed 120 lat uznaną za najwyższe osiągnięcie dziewiętnastowiecznego stylu szopki krakowskiej (12). Wspomnienie XIX wieku powraca w spojrzeniu na Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej na rogu placu i ulicy Jagiellońskiej. Inauguracyjne przedstawienie teatru krakowskiego odbyło się w tym budynku w 1781 roku. Późniejszy okres działalności sceny, już jako Starego Teatru, wspominał w wierszu jej aktor Tadeusz Śliwiak:

STARY - dalej jesteś mi domem poezji
Wciąż jeszcze chodzę po ardeńskim lesie
z latarnią tą samą co mi teraz w moich wierszach
świeci
 [...]
 Dobranoc STARY
nie wiem kto prawdziwszy:
Ty, czy ta śnieżna ulica za bramą.

Przez - być może i teraz zaśnieżone - uliczki kierujemy się w ulicę św. Tomasza, gdzie mijamy szopkę Mariana Dłużniewskiego w restauracji W Starej Kuchni (nr 8) (13). Z kolei skręcając w ulicę Sławkowską, w Gościnnej Chacie (nr 10) natkniemy się na pracę Krzysztofa Dębskiego, w której na przekór zimie kwiaty sprzedaje krakowska kwaciarka (14). U wylotu ulicy na Plantach - szopka dwustronna Rafała Bulandy, której elementy architektury ujrzymy niebawem w ich rzeczywistym wcieleniu (15).

Ale wcześniej odwiedzmy jeszcze kolejny „bank pisarzy”: Księgarnię pod Globusem - siedzibę Wydawnictwa Literackiego (ul. Długa 1), gdzie znalazła się szopka Stanisława Paczyńskiego (16). Podążając linią Plant, docieramy na plac Jana Matejki, który obecny kształt, z gmachami Dyrekcji Kolei, Narodowego Banku Polskiego i Akademii Sztuk Pięknych, zyskał pod koniec XIX wieku. Tutaj umieszczona została szopka Filipa Fotomajczyka przywołująca prace architektów tamtej epoki: Franciszka Mączyńskiego, Tadeusza Stryjeńskiego czy Teodora Talowskiego (17). W gmachu NBP (ul. Basztowa 20) znalazła się szopka Mariana Więcka z silną reprezentacją zwierzęcych świadków narodzin Chrystusa (18).

Skierujmy znów kroki ku Plantom i Barbakanowi. Właśnie przed nim stanęła nawiązująca do architektury fortecy szopka Rafała Bulandy (19).

Przez Bramę Floriańską zmierzamy w stronę Rynku Głównego. Wspominając nadal koniec wieku XIX, odwiedzamy Jamę Michalika (ul. Floriańska 45) - kawiarnię literacką, w której działał kabaret Zielony Balonik wystawiający satyryczną szopkę (!) polityczną. Tutaj spotykali się młodopolscy literaci: Tadeusz Boy-Żeleński, Mieczysław Trzcziński, Jan Szczepkowski, Edward Leszczyński, Lucjan Rydel, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Stanisław Wyspiański czy Artur Górski, który wymyślił nazwę „Młoda Polska”. Wkraczamy na krakowski rynek - jedno z najbardziej inspirujących architektonicznie miejsc dla

szopkarzy. W kamienicy pod nr. 43, w Sopockim Domu Aukcyjnym możemy podziwiać dzieło Jana Kirsza (20). Jej autor oprócz szopkarstwa uprawia również poezję:

**Nie w lichej stajence
Lecz w złotym pałacu
szopkarz Ciebie umieścił
jako króla nieba
tu grają Ci skrzypce
góralskiej kapeli
krakowiak ogniście
przytupuje obcasem
szlachciz w barwnym kontuszu bije Tobie pokłony
Zwierzyniecki Lajkonik
choć nie chrześcijanin
także sunie ku Tobie
aby się pokłonić**
(Boże Dziecię z szopki krakowskiej)

W księgarni-kawiarni Kurant (nr 36) - szopka Kazimierza Stopińskiego z 1981 roku z Janem Pawłem II (21), u którego w 1980 roku po otrzymaniu Nagrody Nobla gościł na prywatnej audyencji Czesław Miłosz. Noblista jeszcze przed powrotem z emigracji pisał:

**Tak więc wróciłem tutaj z wielkich stolic,
Do miasteczka w kotlinie pod wzgórzem katedry
Z grobami królów. Na rynek pod więź
Z której przenikliwy głos trąbki obwieszcza
południe**

**Urywając, bo znów trębacza prze-
bija tatarska strzała.**

**I gołębie. I jaskrawe chusty ko-
biet sprzedających kwiaty,**

**I gromadki w rozmowie pod go-
tyckim portalem kościoła.**

**Przybyły moje kufry z książkami, tym razem na
zawsze.**

(Powrót do Krakowa w roku 1880)

Okrążając Rynek śladami Miłosza, możemy odwiedzić sklep Wawel z dziecięcą szopką Staszka Radwana z lo-
giem fabryki krakowskiej czekolady **(22)**.

Pomiędzy Wieżę Ratuszową a Pałacem pod Baranami, siedzibą literackiego kabaretu założonego przez Piotra Skrzyneckiego w 1956 roku, prezentuje się szopka An-
drzeja Malika zaludniona przez postaci z krakowskich legend i tradycyjnych jasełek **(23)**. Na Rynku przypomi-
na się dorożka, która ściągnęła do Krakowa Konstante-
go Ildefonsa Gałczyńskiego:

**Zapytajcie Artura,
daję słowo: nie kłamię,
ale było jak ulał
sześć słów w tym telegramie:
ZACZAROWANA DOROŻKA
ZACZAROWANY DOROŻKARZ
ZACZAROWANY KOŃ.**

[...]

**Przystanęliśmy pod domem „Pod Murzynami”
(eech, dużo bym dał za ten dom)**

i nagle: patrzcie: tak jak było w telegramie:

przed samymi, uważacie, Sukiennicami:

ZACZAROWANA DOROŻKA

ZACZAROWANY DOROŻKARZ

ZACZAROWANY KOŃ.

(Zaczarowana dorożka)

Mijamy szopki: tradycyjną Stanisława Malika (Empik, nr 23) **(24)**, młodzieżową Agnieszki Rozpędzik (Restauracja Szara Gęś, nr 17) **(25)** oraz dwie szopki Mariana Dłużniewskiego przywołujące postać Świętej Faustyny (restauracje Wierzynek, nr 16 i Wesele, nr 10) **(26) (27)**. Nagle wyłania się kolejne magiczne zwierzę:

puste ulice nocą pusto

pusto przechodzi się z gwaru do próżni

jedno jedyne drzewo porusza gałęzią

mijam żółtego psa

oglądam się po chwili pies też się obejrzał

ta niezrównana całość która się rozpadła

powraca w takich chwilach

(Marcin Świetlicki, Ukłucia)

Docieramy na plac Mariacki, gdzie pod nr. 9 mieszkał na przełomie 1900 i 1901 roku Stanisław Wyspiański i tu powstawało jego Wesele. Kryspin Wolny w szopce prezentowanej na placu umieścić flagi polskie z datami jubileuszu odzyskania wymarzonej przez poetę niepodległości **(28)**.

Cofnijmy się nieco, by spacerować się ulicą Sienną. W Klubie Inteligencji Katolickiej, enklawie wolności w czasie stanu wojennego (ul. Sienna 5), w 1983 roku powstało pismo mówione „NaGłos” wzorowane na tych z lat II wojny światowej. Jego pomysł narodził się w gronie takich pisarzy, jak Jan Józef Szczepański, Kornel Filipowicz, Jerzy Kwiatkowski, Jerzy Pilch, Marian Stala i Bronisław Maj. W „NaGłosie”, na sześć lat przed debiutem książkowym w roku 1990, debiutował Marcin Świetlicki. Zmierzamy teraz w kierunku ulubionej przez niego dzielnicy: Kazimierza. Tam, w mieszkaniu poety, zjawiła się nieco niepokojąca postać z krakowskiej szopki:

Mam w kuchni wypalony półokrągły ślad na podłodze. Był zanim się wprowadziłem. Opowiadam sobie o tym, co mogło się tu wydarzyć. Najpewniej jednak szatan przysiadł tu na chwilę, posiedział, wypalił ślad, znudził się i poszedł.

(Mam)

W Restauracji Kogel Mogel (ul. Sienna 12) diabeł towarzyszy Herodowi i śmierci w szopce Stanisława Guńkiewicza (29), a u zbiegu ulic Siennej i św. Krzyża w szopce Rafała Bulandy - panu Twardowskiemu, którego według krakowskiej legendy bies wystąpił na księżyc (30).

Skręćmy w lewo, w Planty. Najpierw miniemy Hotel Wyspiański (ul. Kopernika 1) - ten adres to kolejne z wielu miejsc zamieszkania Wyspiańskiego - a później przy ulicy św. Tomasza mieszkanie aktora, reżysera, dyrekto-

AUTOR SZOPKI:
Marian Więcek
1998

ra Teatru Miejskiego Ludwika Solskiego (nr 26), gdzie mieszkali również Czesław Miłosz i jego małżonka. Choć Miłosz czas wojny spędził w Warszawie, to wielokrotnie odwiedzał Kraków; znalazł się tu prawdopodobnie około roku 1939. Wydaje się, że wiersz *Postój zimowy* wydany w tomiku w 1945 roku mógł powstać również po wojnie:

A kiedy ręka uchyla zasłony,
I świat po nocy jawi się widzialny,
Na śnieżnych wieżach kołyszą się dzwony
I stoją w oknach szronu białe palmy,
I puch opada pazurkiem strącony.
Łaskawa zima codziennie nam sprzyja
Pośrodku ogni niepewnego wieku,
Zwierzęta dziwne mróz w niebie rozwija,
Gwiazda osiada na biednym człowieku
I tając grzeje, już blisko Wigilia.

Mijając kościół św. Krzyża, wchodzimy na plac św. Ducha: po prawej widzimy Teatr im. Juliusza Słowackiego, czyli dawny Teatr Miejski, w którym dwa lata po wielkim sukcesie *Wesela* - „szopki narodowej” - Wyspiański wystawił *Wyzwolenie*.

Gwiazdka zeszła i świeci
nad kolebką dziecięcą
nad miłością zabłąsła matczyną.
Światło błysło stuleci,
radość nocy tej święcą:
Gwiazda zeszła nad ŚWIĘTĄ RODZINĄ.
Oto dziecię w kolebce,
matka nad nim schylona.

Przy Domu pod Krzyżem znalazła się szopka Marzeny Dłużniewskiej z figurką Stanisława Wyspiańskiego, patrona funkcjonującego tu Muzeum Teatralnego (31).

Ulicą Szpitalną kierujemy się na ulicę Pawią, gdzie w hotelu Mercure (nr 18) prezentuje się szopka Zbigniewa Zymana (32).

Cofnijmy się w stronę dworca i skręćmy w ulicę Lubicz, by dotrzeć do Parku Strzeleckiego pod budynek Celestatu. Stoi tu kolejna szopka Marzeny Dłużniewskiej, tym razem związana z dzielnicą Grzegórzki, na której terenie znajduje się park (33). Uwiecznione w niej zakłady przemysłowe przypominają, że magia (szopki) czai się wszędzie. Wystarczy być tylko uważnym. Wspominała o tym noblistka z dziedziny literatury z roku 1996 - Wisława Szymborska w wierszu *Jarmark cudów*:

**Cud, tylko się rozejrzeć:
wszechobecny świat.
Cud dodatkowy, jak dodatkowe jest wszystko:
co nie do pomyślenia
jest do pomyślenia.**

Postscriptum albo Apokryf

Szopki poza centrum miasta: Hotel Galaxy (ul. Gęsia 22a) - Włodzimierza Łesyka oraz Katarzyny Rackiej (34), Galeria Kazimierz (ul. Podgórska 34) - Kryspina Wolnego (35).

**Maleńki Jezus był nieznośnym dzieckiem.
Od razu było widać, że nie całkiem jest stąd.
Stada staruszek rozprawiły o nim,
wykonując ówczesne zabobonne znaki.
[...]
Teraz wisi na ścianach pomiędzy kwiatami
i ponad tapczanami licealistek,
został wchłonięty przez te same staruszki
i mężczyźni w sukienkach używają go.
Ale to, jak się zdaje, zbyt go nie obchodzi.
On siedzi na krawędzi, stuka patykiem o patyk.
Gwiazda spada, następną
wznosi się.
(Marcin Świetlicki, Apokryf)**

**Zapraszamy na wirtualny spacer:
www.wokolszopki.pl**

AUTOR SZOPKI:
Piotr Michalczyk
2000

Mapka szopek

01

ANTYKWARIAT ABECADŁO

ul. Kościuszki 18

Piotr Michalczyk, 2000

*II nagroda w grupie szopek małych
w 58. Konkursie Szopek Krakowskich.*

02

DOM HANDLOWY „JUBILAT”

al. Krasińskiego 1

Bronisław Pięćlik, 2000

*I nagroda w grupie szopek dużych
w 58. Konkursie Szopek Krakowskich.*

03

PLAC OJCA ADAMA STUDZIŃSKIEGO

Dariusz Czyż, 2017

04

FIORENTINA DOM POLSKI

ul. Grodzka 63

Rozalia Malik, 1987

Szopka dziecięca.

05

PLAC ŚW. MARII MAGDALENY

Kryspin Wolny, 2016

06

PLAC PRZED PAWILONEM WYSPIAŃSKIEGO

pl. Wszystkich Świętych 2

Katarzyna Racka, 2014-2018

07

RADISSON BLU HOTEL KRAKÓW

ul. Straszewskiego 17

Barbara Hopkowicz, 1999

*Wyróżnienie w grupie szopek
dziecięcych w 57. Konkursie Szopek
Krakowskich.*

Stanisław Malik, 1999

*Nagroda im. Zofii i Romana
Reinfussów w 57. Konkursie Szopek
Krakowskich.*

08

PLAC PRZED COLLEGIUM NOVUM

Katarzyna Racka, 2016

09

GŁÓWNA KSIĘGARNIA NAUKOWA

ul. Podwale 6

Marian Więcek, 2001

*Udział w 59. Konkursie Szopek
Krakowskich.*

10

**PLANTY U WYLOTU
UL. SZEWSKIEJ**

Paweł Nawata, 2016

11

**BANK SPÓŁDZIELCZY
RZEMIOŚLA W KRAKOWIE**

ul. Dunajewskiego 7

Roman Sochacki, 1994

*II nagroda w grupie szopek średnich
w 52. Konkursie Szopek Krakowskich.*

12

PLAC SZCZEPAŃSKI

Rodzina Markowskich, 2016

13

RESTAURACJA W STAREJ KUCHNI

ul. św. Tomasza 8

Marian Dłużniewski, 1989

*III nagroda w grupie szopek małych
w 47. Konkursie Szopek Krakowskich.*

14

RESTAURACJA GOŚCINNA CHATA

ul. Sławkowska 10

Krzysztof Dębski, 1994

*III nagroda w grupie szopek małych
w 52. Konkursie Szopek Krakowskich.*

15

**PLANTY U WYLOTU
UL. SŁAWKOWSKIEJ**

Rafał Bulanda, 2016

16

KSIĘGARNIA POD GLOBUSEM

ul. Długa 1

Stanisław Paczyński, 1991

*Wyróżnienie w grupie szopek małych
w 49. Konkursie Szopek Krakowskich.*

17

PLAC JANA MATEJKI

Filip Fotomajczyk, 2019

18

NARODOWY BANK POLSKI

ul. Basztowa 20

Marian Więcek, 1998

*Udział w 56. Konkursie Szopek
Krakowskich.*

19

BARBAKAN

Rafał Bulanda, 2017

20

SOPOCKI DOM AUKCYJNY

Rynek Główny 43

Jan Kirsz, 1984

I nagroda w grupie szopek małych w 42. Konkursie Szopek Krakowskich.

21

KSIĘGARNIA MUZYCZNA KURANT

Rynek Główny 36

Kazimierz Stopiński, 1981

II nagroda w grupie szopek małych na 39. Konkursie Szopek Krakowskich.

22

SKLEP WAWEL

Rynek Główny 33

Stanisław Radwan, 1996

Wyróżnienie w grupie szopek dziecięcych w 54. Konkursie Szopek Krakowskich.

23

RYNEK GŁÓWNY

Andrzej Malik, 2019

24

EMPIK

Rynek Główny 23

Stanisław Malik, 1999

Nagroda im. Zofii i Romana Reinfussów w 57. Konkursie

Roman Sochacki, 2006

III nagroda w grupie szopek średnich w 64. Konkursie Szopek Krakowskich.

25

RESTAURACJA SZARA GĘŚ

Rynek Główny 17

Agnieszka Rozpędzik, 1990

Wyróżnienie w grupie szopek młodzieżowych w 48. Konkursie Szopek Krakowskich.

26

RESTAURACJA WIERZYNEK

Rynek Główny 16

Marian Dłużniewski, 1996

III nagroda w grupie szopek małych w 54. Konkursie Szopek Krakowskich.

27

RESTAURACJA WESELE

Rynek Główny 10

Marian Dłużniewski, 1999

I nagroda w grupie szopek małych w 57. Konkursie Szopek Krakowskich.

28

PLAC MARIACKI

Kryspin Wolny, 2018

29

RESTAURACJA KOGEL MOGEL

ul. Sienna 12

Stanisław Guńkiewicz, 1972

*II nagroda w grupie szopek małych
w 30. Konkursie Szopek Krakowskich.*

30

PLANTY U WYLOTU UL. SIENNEJ i ŚW. KRZYŻA

Rafał Bulanda, 2018

31

PLAC ŚW. DUCHA

Marzena Dłużniewska, 2014-2018

32

HOTEL MERCURE KRAKÓW STARE MIASTO

ul. Pawia 18b

Zbigniew Zyman, 2017

*I nagroda w grupie szopek dużych
w 73. Konkursie Szopek Krakowskich.*

33

PARK STRZELECKI

Marzena Dłużniewska, 2019

34

HOTEL GALAXY

ul. Gęsia 22a

Włodzimierz Łesyk, 1983

*Wyróżnienie w grupie szopek
średnich w 41. Konkursie Szopek
Krakowskich.*

Katarzyna Racka, 2005

*Nagroda w grupie szopek
młodzieżowych w 63. Konkursie
Szopek Krakowskich.*

35

GALERIA KAZIMIERZ

ul. Podgórska 34

Kryspin Wolny, 2017

Spacerownik opracowano na podstawie materiałów Muzeum Krakowa.

OPIS TRASY SPACERU: Julia Lizurek

OPRACOWANIE REDAKCYJNE, KOREKTA: Dorota Dziunikowska, Barbara Skowrońska

WSPÓŁPRACA WYDAWNICZA: Weronika Kierzkowska

KREACJA: Muzeum Krakowa, Łukasz Markiewicz

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD: Polkadot Studio Graficzne

AUTORZY ZDJĘĆ: Andrzej Janikowski, Tomasz Kalarus

DRUKARNIA: ulotki.pl

WYDAWCA:

KBF

ul. Wygrana 2, 30-311 Kraków, tel. 12 354 25 00

www.kbf.krakow.pl

Projekt Wokół Szopki realizowany jest przez KBF i Muzeum Krakowa.

www.kbf.krakow.pl

www.muzeumkrakowa.pl

Szopki prezentowane na trasie spaceru są własnością Muzeum Krakowa.

SZOPKI
W CELESTACIE
NATIVITY SCENE
IN THE CELESTAT

WYSTAWA POKONKURSOWA

CONTEST EXHIBITION

7.12.2020–28.02.2021

Celestat, ul. Lubicz 16

On-line

www.muzeumkrakowa.pl

CENTRUM DIALOGU DWIEJAZYCOZYCH
VISION CENTRE
Borska 55/56/57
31-046 Kraków
tel. / phone: +48 12 435 50 50
info@muzeumkrakowa.pl

Współorganizator
Kulinary
Kuchnia
Kulturalna

Miasto Kraków
Urząd Miejski
Kraków

Partnerzy

Partner medialni

ORGANIZATORZY:

Kraków

Muzeum Krakowa

PATRONAT HONOROWY:

Polish National
Commission
for UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ORGANIZATION OF
WORLD HERITAGE CITIES

MECENAS KBF:

PARTNER STRATEGICZNY:

#WOKOLSZOPKI
#KRAKOWSKIESZOPKI
#ROBIESZOPKE